

El treball estudiantil per la memòria històrica

Des de l'any 2016 des del Departament de Llengües Estrangeres de l'Institut Dertosa s'organitza un extós intercanvi escolar amb l'IGS Sasenburg, situat a la ciutat de Gifhorn a l'estat alemany de Niedersachsen, la Baixa Saxònia. Durant una setmana d'intercanvi lingüístic, també es troben l'espai i l'instant per realitzar alguna activitat de memòria històrica com a membres del col·lectiu de professors del DEMDE-Ebre.

Aquest any han estat diversos els punts que el nostre alumnat ha visitat. Primerament, els estudiants varen poder contemplar les restes del Berliner Mauer, el mur de la vergonya que va romandre en peu entre 1961 i 1989, el qual dividia la ciutat en dos per tal de complaure les ambicions de les potències militars i econòmiques dominants. Es van fer la foto pertinent a l'antic Check point Charlie, des del qual els soldats americans solien donar l'autorització per passar d'una part de la ciutat a l'altra, el qual s'ha convertit en un lloc carregat de frivolitat i sense cap respecte al sofriment col·lectiu. De manera paral·lela, es poden llegir les terribles històries del mur, que retraten tot un seguit de joves desesperats que varen intentar saltar-lo i varen perdre la vida en mans de la policia que custo-

diava el mur. Per suposat, amb gran emoció varen fer una ullada al mural de l'ignasi Blanch, a l'East Side Gallery, al carrer Moli. Per mitjà d'aquest projecte artistes de tot el planeta varen poder expressar els seus sentiments més íntims. El prestigiós artista roquetenc va fer la selecció d'un conjunt de litografies que realitzava sobre la capital alemanya i li va donar el nom de Parlo d'amor, en el qual apareixen tres cares amb tres estats d'ànims diversos que representaven els sentiments diversificats amb llurs tons negres, grisos i ocres.

Berlín és memòria intrínseca, com a capital del Drittes Reich va viure episodis dramàtics de la segona gran guerra. El retrat de tot plegat, de la barbàrie realitzada, es troba a redós

del Denkmal für ermordete Juden Europas, un monument d'homenatge als sis milions de jueus assassinats pel nazisme. Personalment, allí em ressonen cada cop que el visito els versos del poeta miravetà Roc Llop i Convalia (Miravet 1908 – Vitry-sur-seine, 1997), que va sofrir la llopada al camp de la mort de Mauthausen-Gusen, prop del poble austríac de Sankt Valentin: *Ressec el llavi de dèria, mil febres cremant-li el front, una fita Catalunya, i la llibertat del món*. Ben prop es localitzen els més modestos monuments d'homenatge a les persones homosexuals i d'ètnia gitana, col·lectius que també varen sofrir la llopada genocida nazi.

Enguany, de manera paral·lela, una de les professores acompanyants va

poder visitar un antic punt fronterer amb l'antiga Deutsche Demokratische Republik, l'Alemanya comunista de l'est, situat entre les ciutats de Bockwitz i Zicherie. Mentrestant, per la ciutat de Burgdorf vam poder veure algunes Stolpersteine, les llambordes o pedres de la memòria, petits monuments creats per l'artista alemany Gunter Demnig en memòria de víctimes del nazisme.

Finalment, una alumna va poder trepitjar el camp de la mort de Bergen-Belsen, construït el 1936 per a albergar uns 3.000 treballadors que havien d'edificar les casernes de Bergen dedicats a la formació de forces motoritzades cuirassades. La Wehrmacht va convertir-lo en 1939 en camp de presoners de guerra, que va rebre la denominació de Stalag (Stammmlager). Els seus primers ocupants van ser soldats francesos i belgues. El 1941 va ser ampliat considerablement per a retenir a presoners de guerra de l'antiga Unió Soviètica (URSS). Des de juliol de 1943 i fins al 15 d'abril de 1945, data del seu alliberament per part de tropes britàniques de la 11 divisió blindada, les condicions del camp van sofrir una important deterioració. L'amuntegament va provocar una epidèmia de tifus. Unes poques setmanes abans

Emigdi Subirats
escriptor

de l'alliberament, va morir-hi la jove jueva holandesa Anne Frank, qui es va fer cèlebre posteriorment pel seu diari de memòries.

Com a complement de tot plegat, dos alumnes de l'institut varen assistir a l'acte del Parlament de Catalunya en homenatge a les víctimes de l'holocaust el passat dijous 25 de gener, en el qual varen poder llegir un manifest que havien escrit a consciència prèviament. Elles mateixes varen tornar a llegir-lo al multitudinari acte organitzat al Museu de Tortosa per part de la Delegació del govern a les TE i el Consistori tortosí.

La nostra emblemàtica lluitadora per les llibertats, deportada al camp de la mort de Ravensbrück, Neus Català (els Guiamets, 1915 – 2019) és l'autora de cèlebres frases com: *Dant va retratar l'infern, tot i que no va estar a Ravensbrück. Mantenim la memòria ben viva!*

